

**STANDARDY
OCHRONY
MAŁOLETNICH**

**ZESPÓŁ SZKÓŁ
TECHNICZNYCH I LEŚNYCH
W ŻYWCU**

**WERSJA SKRÓCONA
DLA MAŁOLETNICH**

Celem opracowania Standardów Ochrony Małoletnich, zwanych w dalszej części Standardami, jest przeciwdziałanie wszelkim aktom krzywdzenia uczniów, zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim, dbałość o ich dobro, uwzględnianie ich potrzeb i podejmowanie działań w ich jak najlepszym interesie.

Na tej podstawie w szkole:

1. Opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.
2. Określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.
3. Opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet.
4. Opracowano i wdrożono procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach: przemocy fizycznej, przemocy psychicznej, przemocy domowej, przemocy, cyberprzemocy.
5. Opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskie Karty”.
6. Opracowano i wdrożono plan wsparcia ucznia po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy, który jest realizowany przez pracowników szkoły po jej ujawnieniu.

Szkoła dba, aby osoby w niej zatrudnione – zarówno pracownicy pedagogiczni, jak i niepedagogiczni, wolontariusze, stażyści i praktykanci, posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z uczniami oraz nie stanowiły dla nich zagrożenia.

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia

1. Dyrektor szkoły, wicedyrektor.
2. Koordynator Standardów – psycholog.
3. Pedagog szkolny.
4. Nauczyciel, któremu ufasz, np. wychowawca.

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a pracownikami szkoły, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

1. Podstawową zasadą relacji między małoletnimi a pracownikami szkoły jest działanie dla dobra ucznia, z poszanowaniem jego godności, z uwzględnieniem jego emocji i potrzeb oraz w jego najlepszym interesie.

2. Pracownicy szkoły działają wyłącznie w ramach obowiązującego prawa powszechnego, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich uprawnień i kompetencji.
3. Zasady bezpiecznych relacji pracowników szkoły z uczniami obowiązują wszystkich pracowników, stażystów, praktykantów i wolontariuszy.
4. Podstawowe zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a pracownikami obejmują w szczególności:
 - a) utrzymywanie profesjonalnej relacji z uczniami i reagowanie względem nich w sposób niezagrażający, adekwatny do sytuacji i sprawiedliwy wobec innych uczniów;
 - b) zachowanie cierpliwości i szacunku w komunikacji z uczniami, podkreślające zrozumienie dla uczuć przeżywanych przez nich, nie wymuszające zwierzeń na siłę i okazujące zainteresowanie, wsparcie i gotowość do rozmowy;
 - c) nie zostawianie uczniowi nieograniczonej wolności, wyznaczanie jasnych granic w postępowaniu i oczekiwaniach, egzekwując konsekwencje za ich nieprzestrzeganie, ucząc tym samym, że odpowiedzialność jest po stronie ucznia, a konsekwencje wynikają z jego działania;
 - d) reagowanie w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych ucznia, w tym dostosowanie poziomu komunikacji do ucznia ze specjalnymi/specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ucznia niepełnosprawnego;
 - e) uwzględnianie potrzeb niepełnosprawnego ucznia, ucznia ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi oraz dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych uczniów;
 - f) równe traktowanie uczniów bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, kulturowy, religijny i światopogląd;
 - g) fizyczny kontakt z uczniem możliwy tylko jako odpowiedź na realne potrzeby ucznia w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego. Na kontakt fizyczny uczeń zawsze musi wyrazić zgodę;
 - h) ustalanie reguł i zasad pracy w grupie, jasne określanie wymagań i oczekiwań wobec ucznia, stanowcze reagowanie na zachowania niepożądane;
 - i) panowanie pracownika nad własnymi emocjami;
 - j) kontakt z uczniami odbywa się wyłącznie w godzinach pracy szkoły i dotyczy celów edukacyjnych lub wychowawczych, a jeśli istnieje potrzeba spotkania z uczniami poza godzinami pracy, należy poinformować o tym dyrekcję i uzyskać zgodę rodziców (opiekunów prawnych) małoletniego ucznia;

- k) jeśli uczeń i jego rodzice (opiekunowie prawni) są osobami bliskimi wobec pracownika, zachowuje on poufność wszystkich informacji dotyczących innych uczniów.
5. W relacji pracowników z małoletnimi uczniami niedopuszczalne jest w szczególności:
- a) stosowanie wobec ucznia przemocy w jakiegokolwiek formie, w tym stosowanie kar fizycznych, wykorzystywanie relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
 - b) zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie uczniów;
 - c) podnoszenie głosu, krzyczenie na uczniów, wywoływanie u nich lęku;
 - d) ujawnianie informacji wrażliwych (wizerunek, informacja o sytuacji rodzinnej, medycznej, prawnej itp.) dotyczących ucznia wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych uczniów i rodziców (opiekunów prawnych);
 - e) zachowywanie się w obecności uczniów w sposób niestosowny, np. poprzez używanie słów wulgarnych, czynienie obraźliwych uwag oraz nawiązywanie w wypowiedziach do atrakcyjności seksualnej;
 - f) nawiązywanie z uczniem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, ani składanie mu propozycji o nieodpowiednim charakterze, kierowanie do niego seksualnych komentarzy, żartów, gestów oraz udostępnianie uczniom treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę;
 - g) faworyzowanie uczniów;
 - h) utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych pracownika;
 - i) proponowanie uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji psychoaktywnych, spożywanie ich wspólnie z uczniami lub w ich obecności;
 - j) zapraszanie uczniów do swojego miejsca zamieszkania.
6. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalny jest kontakt fizyczny pracownika z uczniem. Do sytuacji takich zaliczyć można:
- a) reagowanie na zachowanie agresywne, autoagresywne, zagrażające zdrowiu i życiu uczniów pełnosprawnych i niepełnosprawnych oraz innych osób.
7. Zasady nawiązywania kontaktu z małoletnimi w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach edukacyjnych lub wychowawczych:
- a) kontaktując się z uczniami, pracownicy traktują ich podmiotowo;
 - b) kontakt pracowników z uczniami nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy;

- c) co do zasady kontakt z uczniami powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków pracowników;
- d) pracownicy nie zapraszają uczniów do swojego miejsca zamieszkania, nie spotykają się z nimi prywatnie poza godzinami pracy;
- e) pracownicy nie nawiązują kontaktów z uczniami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktują się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych);
- f) jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny), a rodzice (opiekunowie prawni) uczniów muszą wyrazić zgodę na taki kontakt;
- g) utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli uczniowie i rodzice (opiekunowie prawni) uczniów są osobami bliskimi dla pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców (opiekunów prawnych).

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi (relacja małoletni-małoletni), a w szczególności zachowania niedozwolone

1. Podstawową zasadą relacji między małoletnimi i między uczniami pełnoletnimi i niepełnoletnimi jest działanie z szacunkiem, uwzględniające godność i potrzeby małoletnich.
2. Standardem jest tworzenie atmosfery życia szkolnego, które promuje tolerancję i poczucie odpowiedzialności za swoje zachowanie.
3. Uczniowie angażowani są w działania, w których mają możliwość aktywnego uczestniczenia, podejmowania współdziałania i rozwijania podejścia zespołowego, w tym kształtującego pozytywne relacje z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Uzupełnienie do zasad bezpiecznych relacji między małoletnimi w szkole (relacja małoletni – małoletni)

1. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły.
2. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów - nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.

3. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów/innych osób nie narusza ich poczucia godności/wartości osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania - w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
4. W kontaktach między sobą uczniowie nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
5. Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażanie ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażanie wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
6. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych uczniów.
7. Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
8. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np.: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami).
9. Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa - wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
10. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.
11. Niedozwolone jest w szczególności:
 - a) stosowanie przemocy wobec jakiegokolwiek ucznia, w jakiegokolwiek formie;
 - b) używanie wulgarnego, obraźliwego języka;
 - c) upokarzanie, obrażanie, znieważanie innych uczniów;
 - d) zachowanie w sposób niestosowny, tj. używanie wulgarnych słów, gestów, żartów, kierowanie obraźliwych uwag, w tym o zabarwieniu seksualnym;
 - e) stosowanie zastraszania i gróźb;

- f) utrwalanie wizerunku innych uczniów poprzez nagrywanie (również fonii) i fotografowanie bez uzyskania zgody i w sytuacjach intymnych, mogących zawstydzić;
- g) udostępnianie między małoletnimi substancji psychoaktywnych i używanie ich w swoim otoczeniu.

Zachowania niedozwolone małoletnich

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów/innych osób.
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub w klasie, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
3. Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej. Wagarowanie. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w trakcie przerwy lub lekcji.
4. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
5. Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie, itp.
6. Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
7. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/środków odurzających.
8. Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w szkole lub poza nią.
9. Używanie wulgaryzmów w szkole i poza nią.
10. Celowe niszczenie lub nie szanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej.
11. Kradzież/przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej.
12. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów.
13. Wysługiwanie się innymi uczniami w zamian za korzyści materialne.
14. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce.
15. Szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
16. Nie reagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
17. Znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
18. Aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie kolegów/innych osób w szkole.
19. Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów/osób bez ich zgody.

20. Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
21. Stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

1. W szkole są zainstalowane i aktualizowane programy antywirusowe i zapory sieciowe zabezpieczające przed złośliwym oprogramowaniem, a materiały niedostosowane do wieku są blokowane.
2. Szkoła zapewnia dostęp do Internetu uczniom w czasie zajęć pod nadzorem pracownika szkoły, który ma obowiązek informowania uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z zasobów internetowych i czuwania nad bezpiecznym korzystaniem z sieci podczas zajęć.
3. W szkole prowadzone są działania profilaktyczne z zakresu zasad bezpiecznego korzystania z Internetu.
4. Na terenie szkoły dostępna jest sieć wifi, zabezpieczona hasłem dostępu.
5. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści nauczyciel stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia, a jeśli ten uzyska informację, że uczeń jest krzywdzony, podejmuje działania zabezpieczające tego ucznia.

Procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie

I. Zasady ochrony wizerunku małoletnich

1. W Zespole Szkół Technicznych i Leśnych w Żywcu pozyskiwane są pisemne zgody rodziców (opiekunów prawnych) i uczniów na publikację wizerunku uczniów na potrzeby dokumentacji fotograficznej działań podejmowanych przez szkołę. W miarę możliwości fotografowane są grupy uczniów, a nie pojedyncze osoby.
2. Niedopuszczalne jest przechowywanie zdjęć i nagrań z wizerunkiem uczniów na nośnikach nieszyfrowanych lub mobilnych (telefonach komórkowych i pendrive).

II. Naruszenie prywatności małoletnich

1. Informacja o zagrożeniu naruszeniem prywatności w szkole powinna zostać niezwłocznie przekazana nauczycielowi i dyrektorowi szkoły, którzy podejmują natychmiastowe działania w celu zabezpieczenia danych i ograniczenia dalszego dostępu do informacji niejawnych.
2. Następnie należy ustalić okoliczności zdarzenia, poprzez dokładne udokumentowanie pozyskanych informacji i w przypadku poważniejszych zagrożeń i w sytuacji, gdy naruszenie prywatności jest spowodowane przez osoby spoza szkoły, należy nawiązać współpracę z organami ścigania.

III. Cyberprzemoc

1. Uczeń, który stał się ofiarą lub świadkiem cyberprzemocy (wyśmiewania, poniżania uczestników społeczności szkolnej przy użyciu technologii cyfrowych, obraźliwych komentarzy, rozpowszechniania wizerunku, manipulowania zdjęciami itp.) powinien zgłosić sytuację do wychowawcy klasy lub pedagoga/psychologa szkolnego. Zgłoszenia może dokonać także świadek cyberprzemocy.
2. Pracownik szkoły, do którego dotarła informacja próbuje ustalić okoliczności zdarzenia, zebrać dowody w postaci zrzutów ekranu, wiadomości, komentarzy, zdjęć, adresów stron internetowych. Zebrane materiały przekazywane są koordynatorowi Standardów (psycholog), który wykonuje Kartę przebiegu interwencji.
3. O zdarzeniu poinformowani zostają rodzice (opiekunowie prawni), którzy wspólnie z nauczycielem informatyki i koordynatorem Standardów (psycholog) ustalają, czy sytuacja wymaga powiadomienia organów ścigania.
4. Pedagog i/lub psycholog szkolny udziela pomocy psychologiczno – pedagogicznej ofierze, wyjaśniając również rolę szkoły w przeciwdziałaniu zjawisku cyberprzemocy i kolejne etapy postępowania szkoły.
5. Jeśli sprawcą jest uczeń szkoły, pedagog i/lub psycholog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę, w wyniku której ustali, czy istnieją przesłanki do zgłoszenia sprawy do sądu rodzinnego lub policji (przestępstwa ścigane z urzędu), czy wystarczające będzie zastosowanie kar statutowych/środków oddziaływania wychowawczego.

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. Celem planu wsparcia jest przede wszystkim powstrzymanie krzywdzenia małoletniego oraz zapewnienie mu pomocy w szkole oraz poza szkołą (jeśli istnieje taka konieczność).
2. W ustalaniu planu wsparcia uczestniczy uczeń, jego rodzice (opiekunowie prawni) „niekrzywdzący”, wychowawca i zespół pomocy psychologiczno–pedagogicznej.
3. Plan wsparcia uwzględnia:
 - a) działania interwencyjne, mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa, w tym zgłoszone podejrzenie popełnienia przestępstwa zgłoszone do organów ścigania;
 - b) formy wsparcia oferowane przez szkołę;
 - c) zaproponowane formy specjalistycznej pomocy pozaszkolnej, jeśli istnieje taka potrzeba.

SCHEMATY (PROCEDURY) POSTĘPOWANIA MAŁOLETNIEGO W PRZYPADKU DOZNAWANIA PRZEZ NIEGO KRZYWDY.

I.Schemat postępowania małoletniego, który jest krzywdzony przez innego małoletniego (rówieśnika)

1. Jeśli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym wychowawcy (lub nauczycielowi, któremu ufasz). Przedstaw mu sytuację, jeśli masz świadków przemocy stosowanej wobec Ciebie, poinformuj o tym nauczyciela i rodziców (opiekunów prawnych).
2. Nauczyciel, do którego się zgłosiłeś, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z rodzicami (opiekunami prawnymi).
3. Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, wysłuchaniu wyjaśnień ich sprawcy/sprawców przemocy, wychowawca podejmie stosowne, zgodne ze statutem szkolnym, działania.
4. Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś o rozmowę z pedagogiem szkolnym i/lub psychologiem (lub innym nauczycielem, któremu ufasz).
5. Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu ktoś będzie się nad Tobą znęcał, ponownie poinformuj o tym wychowawcę (lub nauczyciela, któremu ufasz) oraz swoich rodziców (opiekunów prawnych). Wspólnie z wychowawcą i rodzicami (opiekunami prawnymi) możesz też przedstawić sprawę dyrektorowi lub wicedyrektorowi szkoły, który zastosuje kolejne, przewidziane prawem szkolnym, konsekwencje wobec sprawcy/sprawców przemocy. W przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej dyrektor szkoły zgłasza sprawę agresji fizycznej na policję w celu wyciągnięcia konsekwencji prawnych wobec agresora.

II.Schemat postępowania małoletniego w sytuacji bycia pokrzywdzonym przez celowe zniszczenie/kradzież rzeczy osobistej przez innego małoletniego (rówieśnika)

1. Zgłoś zdarzenie kradzieży lub zniszczenia Twoich rzeczy wychowawcy lub innemu nauczycielowi - przedstaw mu, kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach to się stało. Poinformuj o ewentualnych świadkach zdarzenia. Powiedz o tym zdarzeniu swoim rodzicom (opiekunom prawnym).
2. O zaistniałym zdarzeniu możesz opowiedzieć pedagogowi szkolnemu i/lub psychologowi, który zgodnie z Twoimi potrzebami, udzieli Ci wsparcia pedagogiczno-psychologicznych lub inną formę pomocy.

3. Wychowawca/nauczyciel przeprowadza rozmowę ze świadkami - jeśli tacy są wskazani. Jeżeli sprawca celowego zniszczenia lub kradzieży Twojej rzeczy został ustalony lub wskazany, szkoła informuje o tym jego rodziców (opiekunów prawnych).
4. Wychowawca/nauczyciel i pedagog szkolny i/lub psycholog zgodnie ze statutem szkoły podejmują działania wyjaśniające zaistniałą sytuację oraz informują o nich i ich wyniku rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy.
5. Szkoła zgodnie ze swoim statutem stosuje wobec sprawcy czynu środki dyscyplinujące. Zobowiązuje też sprawcę do oddania Ci skradzionej rzeczy lub w uzgodnieniu z jego rodzicami - do ewentualnego pokrycia kosztów skradzionej lub zniszczonej rzeczy.
6. Jeśli w wyniku postępowania wyjaśniającego nie jest możliwe ustalenie sprawcy kradzieży, szkoła poinformuje Twoich rodziców (opiekunów prawnych) o kradzieży lub zniszczeniu należącej do Ciebie rzeczy oraz przekaże im informację o możliwości zgłoszenia tego faktu policji.

III. Schemat postępowania małoletniego w sytuacji występowania przemocy domowej stosowanej wobec małoletniego

Ważne: Jeżeli dzieje Ci się w domu jakakolwiek krzywda, możesz poinformować o tym pracownika szkoły, do którego masz zaufanie. Podejmie on stosowne, zgodne z zakresem swoich kompetencji działania, mające na celu Twoją ochronę. Jeśli jednak nauczyciel lub inni pracownicy szkoły zauważą w Twoim zachowaniu i wyglądzie symptomy i oznaki stosowanej wobec Ciebie przemocy domowej, to mimo że tego nie ujawniłeś, mają obowiązek podjąć chroniące Cię działania i/lub zgłosić to do instytucji, które udzielą Ci zgodnej z prawem pomocy.

1. Możesz ujawnić wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły, do którego masz zaufanie, że dzieje Ci się krzywda i poprosić go o pomoc w tej trudnej dla Ciebie sytuacji. Pracownicy szkoły dbają o Twoje bezpieczeństwo i udzielą Ci pomocy, zgodnie ze swoimi kompetencjami.
2. Po uzyskaniu informacji od Ciebie wychowawca (lub inny nauczyciel, któremu ufasz) podejmie interwencję w Twojej sprawie: wspólnie z pedagogiem i/lub psychologiem zbiorą od Ciebie informacje na temat krzywdy, której doświadczyłeś - ustalą jej formy i okoliczności. Pedagog szkolny i psycholog, po dokładnym rozpoznaniu sprawy, dokonują oceny zdarzeń i zawiadamiają o nich dyrektora szkoły.
3. Zawsze możesz liczyć na wsparcie pedagoga szkolnego i/lub psychologa. Udzielią Ci oni wsparcia w tej trudnej dla Ciebie sytuacji, wspólnie z rodzicami/rodzicem (opiekunem prawnym) niekrzywdzącym (czyli tym, który Cię nie krzywdzi) zaplanują działania,

które zapewnią Ci ochronę przed krzywdzeniem. Opracują plan wsparcia dla Ciebie. Może się zdarzyć, że nawiążą współpracę z instytucjami pomocowymi, np. dzielnicowym, pracownikiem socjalnym itp.

4. W sprawach trudnych lub związanych z popełnieniem przestępstwa, pedagog i/lub psycholog powiadamia odpowiednie służby, a w sytuacjach bezpośrednio zagrażających Twojemu zdrowiu lub życiu, pedagog i/lub psycholog powiadamia policję lub prokuraturę rejonową.

IV. Schemat postępowania małoletniego w sytuacji doznawania przez niego krzywdy przez osobę dorosłą (np. pracownika szkoły)

1. Powiadom o tym wychowawcę, psychologa i/lub pedagoga (lub innego nauczyciela, któremu ufasz).
2. Nauczyciel, stosownie do zgłoszonej sytuacji, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie okoliczności stosowania krzywdy wobec Ciebie. Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, nauczyciel podejmie decyzję o uruchomieniu odpowiedniej procedury szkolnej, która ma na celu pomóc Ci w tej sytuacji.
3. Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu osoba krzywdząca będzie stosował wobec Ciebie przemoc, ponownie poinformuj o tym wychowawcę lub nauczyciela któremu ufasz. Wspólnie z rodzicami (opiekunami prawnymi) możesz przedstawić sprawę dyrektorowi lub wicedyrektorowi szkoły, który zastosuje kolejne, przewidziane konsekwencje wobec sprawcy przemocy.

V. Schemat postępowania małoletniego w sytuacji występowania cyberprzemocy

1. Postaraj się zabezpieczyć dowody przemocy w sieci stosowanej wobec Ciebie. Zgłoś ten fakt wychowawcy lub innemu nauczycielowi, któremu ufasz.
2. Jeśli masz świadków doświadczanej przez Ciebie cyberprzemocy, powiedz o nich nauczycielowi. Identyfikacja sprawcy często jest możliwa dzięki zebranych materiałom – wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą cyberprzemocy, analizie zebranych dowodów z sieci.
3. Wspólnie z Tobą nauczyciel oceni, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem. Nauczyciel może też o zaistniałym zdarzeniu cyberprzemocy poinformować Twoich rodziców (opiekunów prawnych) lub nawet policję.

4. Wystąpienie cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania policji i sądu rodzinnego. Szkoła powinna zawiadomić odpowiednie służby, gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów (np. nie ma zmian postawy ucznia – sprawcy cyberprzemocy).
5. Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego – poproś o rozmowę z pedagogiem szkolnym i/lub psychologiem (lub innym nauczycielem, któremu ufasz).

VI. Schemat postępowania małoletniego w sytuacji wysyłania w Internecie treści szkodliwych¹, nielegalnych i niepożądanych

1. Zgłoś ten fakt rodzicom (opiekunom prawnym) oraz wychowawcy (albo innemu pracownikowi szkoły, któremu ufasz).
2. W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców (opiekunów prawnych) i pracowników szkoły. Jeśli masz świadków zdarzenia, poinformuj o nich.
3. Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać u Ciebie duży stres i frustrację. Skontaktuj się z pedagogiem i/lub psychologiem szkolnym i opowiedz mu, co czujesz – skorzystaj z ich pomocy.

VII. Schemat postępowania małoletniego w sytuacji naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku małoletniego

1. Gdy sprawcą jest uczeń – kolega/koleżanka ofiary ze szkoły czy klasy, skontaktuj się z wychowawcą. Przedstaw mu sytuację (szczegóły sprawy), okoliczności naruszenia Twoich praw. Równocześnie poinformuj o zaistniałym zdarzeniu rodziców (opiekunów prawnych).
2. W miarę Twoich możliwości zabezpiecz dowody naruszenia Twoich praw. Zgromadź sam lub z pomocą nauczyciela, materiały świadczące o wystąpieniu nieodpowiedniego lub niedozwolonego prawem działania – w formie elektronicznej (np.: e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub wiadomości np. MMS/SMS). Przekaż dowody rodzicom (opiekunom prawnym) i wychowawcy.
3. Dokonaj zmian identyfikujących Cię w sieci – powinni być przy tym Twoi rodzice (opiekuni prawni).

¹ Treści szkodliwe, czyli takie, które mogą wywołać u Ciebie negatywne emocje i które promują czy też po prostu przedstawiają niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania, np.: treści dyskryminujące, promujące wrogość, nienawiść, treści pornograficzne dostępne bez żadnego ostrzeżenia, fake newsy (fałszywe wiadomości), treści nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia itp.

4. Jeżeli naruszenie Twoich praw skutkuje dla Ciebie dużym obciążeniem emocjonalnym, zwróć się do pedagoga szkolnego i/lub psychologa o wsparcie, którego potrzebujesz. Zaplanują oni wraz z Tobą i Twoimi rodzicami odpowiedni rodzaj pomocy dla Ciebie i wdrożą działania chroniące Cię negatywnymi emocjami, których doświadczasz.

Ważne: zebrane dowody muszą jasno wskazywać na konkretnego sprawcę oraz na to, że sprawca świadomie zmierzał do wyrządzenia Ci szkody majątkowej lub osobistej. Jeżeli naruszenie Twojej prywatności lub wyłudzenie czy kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem Tobie szkody majątkowej lub osobistej – to szkoła i rodzice (opiekunowie prawni) powinni przekazać dowody policji. Decyzję o powiadomieniu policji podejmuje dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami (opiekunami prawnymi). W takiej sytuacji identyfikacji sprawcy dokonuje policja.

VIII. Schemat postępowania małoletniego w sytuacji nawiązywania przez małoletniego niebezpiecznych kontaktów w Internecie

1. Opowiedz o nim dokładnie rodzicom, wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły, któremu ufasz.
2. Zbierz dowody dostępne w formie elektronicznej (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych, zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Zabezpiecz te dowody, jeżeli masz wątpliwości lub trudności poproś o pomoc nauczyciela.
3. Przekaż dowody wychowawcy i rodzicom (opiekunom prawnym). Od chwili przekazania przez Ciebie dowodów szkole, to ona we współpracy z rodzicami (opiekunami prawnymi) zgłasza sprawę policji w celu ustalenia sprawcy. I to policja prowadzi dalsze dochodzenie w Twojej sprawie.
4. Jeżeli potrzebujesz wsparcia i pomocy po ujawnieniu zdarzenia, zwróć się o pomoc do psychologa i/lub pedagoga szkolnego.

Wykaz ważnych telefonów i danych kontaktowych

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę: Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży – **116 111**

Telefon dla Rodziców i Nauczycieli – **800 100 100**

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska linia” – **800 120 002**

www.niebieska linia.pl

Telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka – **800 12 12 12**

Policja – **112** lub **997**